

Asia: VN/10839/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuntalain ja varainsiirtoverolain 4 §:n muuttamisesta

Alijäämän kattamista ja erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskeva sääntely (110 §, 118 §, 119 §)

Pidättekö ehdotettuja alijäämän kattamista koskevia muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

On hyvä, että lakia selkeytetään alijäämän kattamisveloitteen sekä taseeseen ker-ty-nee- n alijäämän suhteen talousarvioon ja –suunnitelmaan osalta. Co-vid-19-pan-de-mi-an vaikutukset kuntien talouteen ovat merkittäviä ja jakautuvat useal-le vuodelle. Pandemia vaikuttaa erityisesti kuntien tulokertymiin verotuottojen pie-nen-ty-mi-sen kautta, minkä vuoksi vaikutukset kuntatalouteen ovat pitkäkestoisia. Ali-jää-män kattamisveloitteen määrääjän pidentäminen vallitsevissa oloissa on pe-rus-tel-tua ja auttaa kuntien pitkäjänteistä talouden suunnittelua.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevaan sääntelyyn ehdotetaan velvoitteita toimenpideohjelman käsittelyyn ja raportointivelvollisuuteen liittyen. Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

Heikkenevä kuntatalous tarkoittaa entistä useamman kunnan ajautumista melko ly-hyel-lä-kin aikavälillä kriisikunnaksi. On tarkoituksenmukaista vähentää hal-lin-nol-lis-ta byrokratiaa ja pyrkiä edistämään toimenpideohjelmien toteutumista erityisen vai-keas-sa asemassa olevien kuntien tilanteen helpottamiseksi. Ehdotetut muutokset voi-vat lisätä toimenpideohjelmien vaikuttavuutta sekä sitouttaa kuntia toteuttamaan oh-jel-mia aikaisempaa tehokkaammin. Tältä osin ehdotetut muutokset ovat kan-na-tet-ta-via ja tarkoituksenmukaisia.

Lain valmistelussa on kuitenkin syytä huomioida, että uudeksi käytännöksi ei tule eri-tyi-sen selvityksen aloittaminen automaattisesti ilman uutta arviointimenettelyä, mi-kä-li kunta ei ole onnistunut toimenpideohjelman täydellisesti toteuttamaan. Uu-den arviointimenettelyn käynnistämättä jättämiselle on oltava selkeät kriteerit, joi-den perusteella uuden arviointimenettelyn tarpeellisuus tai tarpeettomuus to-de-taan. Kokonaisarviossa on huomioitava kunnan jo tekemät päätökset ja so-peut-ta-mis-toi-met, arvioida niiden vaikutukset sekä huolellisesti arvioida kunnan mah-dol-li-suu-det selviytyä tilanteesta omilla päätöksillä. Lakiin

ehdotettuja muutoksia on syy-tä tarkentaa siltä osin, missä tilanteissa erityinen selvitys voidaan käynnistää ilman uut-ta arviointimenettelyä.

Esityksessä ehdotetaan, että valtiovarainministeriö voisi laissa säädetyin edellytyksin tehdä arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja niitä koskevien valtuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaisissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi myös uutta arviointimenettelyä käynnistämättä. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevan sääntelyn tarkentaminen on pe-rus-tel-tua ja tarkoituksenmukaista. Ehdotettu muutos määrittelee selkeästi, miten kun-ta-yh-ty-män talouden tasapainottamisohjelma käsitellään ja millä tavalla ohjelman to-teu-tu-mis-ta seurataan ja raportoidaan valtiovarainministeriölle.

Kunnan ja kuntayhtymän hallintoa koskeva sääntely (23 §, 42 §, 56 §, 58 §, 90 §)

Esityksessä ehdotetaan, että hallintosääntöön tulee jatkossa ottaa määräykset sopimusten hallinnasta. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Tiedonhallintalain mukanaan tuomat velvoitteet ovat lisänneet organisaatiossa so-pi-mus-ten ja tiedonhallinnan käytettävyyden haasteita. Tämän vuoksi so-pi-mus-ten-hal-lin-nan ja tiedonhallinnan lakisääteinen lisääminen hallintosääntöön on hyvä ja toi-vot-ta-va asia. Tämä on omiaan edistämään kouluttautumista ja osaa-mis-puut-tei-den havaitsemista.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia johtajasopimuksen hyväksymistä koskevaan sääntelyyn sekä kuntayhtymän perussopimusta koskevaan sääntelyyn (perussopimuksen sisältöä koskevat muutosehdotukset sekä kuntayhtymän toimielinten poliittisen suhteellisuuden vaatimus). Lisäksi ehdotetaan muutoksia aloiteoikeutta koskevaan sääntelyyn. Pidätkö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

Johtajasopimuksen hyväksyminen kunnanhallituksessa on hallinnon lä-pi-nä-ky-vyy-den kannalta hyvä ja tarkoituksenmukainen toimenpide. Kunnanhallitus edustaa kun-taa työnantajana ja johtajasopimuksessa kyse on työnantajan ja kun-nan-joh-ta-jan välisestä sopimisesta.

Ehdotuksen mukaan muiden kuin ylintä päätösvaltaa käyttävien toimielinten ko-koon-pa-nos-ta voisivat kuntayhtymän jäsenkunnat sopia perussopimuksessa. Po-liit-ti-sen suhteellisuuden vaatimus toimielinten kokoonpanossa on perusteltua jat-kos-sa-kin määritellä laissa. Tämä on demokratian toteutumisen kannalta luonteva rat-kai-su.

Sähköistä kokousta koskeva sääntely (99 §, 100 §)

Pidätkö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

Jo nykyisellään sähköisten kokousten järjestäminen on sangen käytännöllinen ja toi-mi-va käytäntö. Lain edellyttämän yhdenvertaisen ääni- ja kuvayhteyden ta-kaa-mi-nen on usein kokoustilanteessa sangen haasteellista taata kaikissa tapauksissa. Tä-tä ei tulisi laissa vaatia. Riittävänä käytäntönä tulisi olla, että kokouksen alussa, kun läsnäolijat todetaan, olisi kuva- ja näköyhteyden oltava päällä.

Ehdotuksessa ei ehdoteta muutoksia sähköistä päätöksentekomenettelyä koskevaan sääntelyyn. Jos kunnassanne/kuntayhtymässänne on käytössä 100 §:n mukainen sähköinen päätöksentekomenettely, onko tätä koskeva sääntely koettu toimivaksi? Ellei, kuinka sääntelyä tulisi kehittää?

-

Kuntayhtymien rakennejärjestelyjä koskeva sääntely (62 a §, 62 b §)

Voidaanko ehdotettavan kuntayhtymien yhdistymistä ja kuntayhtymän jakautumista koskevan sääntelyn katsoa olevan tarkoituksenmukaista kuntayhtymien tehtävien uudelleenjärjestelyjen toteuttamiseksi?

62a § Kuntayhtymien yhdistyminen

Kuntayhtymien yhdistymistä koskevan sääntelyn tarkentaminen on tarkoituksenmukainen muutos. Ehdotettu muutos tukee kuntayhtymien rakennejärjestelyjen muutoksia. Ehdotettu muutos keventää hallinnollista taakkaa ja suoraviivaistaa kuntayhtymien rakennejärjestelyjen muutosprosesseja. Ehdotetussa muutoksessa kuntayhtymien yhdistymistä koskeva päätöksentekoprosessi on kuvattu selkeästi.

62b § Kuntayhtymän jakautuminen

Kuntayhtymän jakautumista koskevan sääntelyyn ehdotettu muutos on tarkoituksenmukainen. Ehdotus tukee kuntayhtymien rakennejärjestelyjen muutoksia, keventää hallinnollista taakkaa ja suoraviivaistaa kuntayhtymien rakennejärjestelyjen muutosprosesseja. Ehdotetussa muutoksessa kuntayhtymien yhdistymistä koskeva päätöksentekoprosessi ja tarvittavat sopimukset on kuvattu selkeästi.

Muut huomiot

Muut huomionne lakiesityksestä

-

Paakkunainen Jari
Päijät-Hämeen liitto